

МАЪЛУМОТНОМА

оиди кӯпруки байни Тоҷикистону Афғонистон дар Панҷи Поён

ЛОИҲА

Кӯпрук байни Тоҷикистону Афғонистон дар болои дарёи Панҷи Поён лоиҳаи калонтарини (37.1 миллион доллари ИМА) Ҳукумати ИМА мебошад, ки ба инфраструктураи Тоҷикистон равона карда шудааст. Норвегия низ қариб 900 000 доллари ИМА ба ин лоиҳа маблағгузорӣ намудааст.

Лоиҳа сохтумони истиқоматгоҳ барои сарҳадчиён, бинои маъмурӣ, ошхона, иншооти мучаҳҳазшуда барои азназаргузаронии воситаҳои нақлиётӣ ва иншооти хурд барои санҷиши гумрукиро дарбар мегирад.

Кӯпрук аз болои дарёи Панҷ дар мавзеи Шерхон Бандари Афғонистон ва Панҷи Поёни Тоҷикистон мегузарад. Дар Афғонистон Бонки Рушди Осие роҳи пайвасткунандаеро то Роҳи Ҳалқавии Афғон сохта истодааст. Дар Тоҷикистон бошад Ҷопон роҳеро аз кӯпрук ба самти шимол сохтаву таъмир карда истодааст, то ин ки он ба роҳҳои мавҷуда ва шаҳри ҷанубии Тоҷикистон, Дӯстӣ пайваст гардад. Кӯпрук минтақаро бо алоқаи мутақобилаи роҳӣ таъмин намуда масофаро байни Душанбе ва бандарҳои баҳрӣ қариб ба нисф кӯтоҳ мекунад. Он инчунин дар роҳ ёфтани давлатҳои шимол ба бандарҳои гарми Карачи, Покистон мусоидат менамояд. Ин бояд ба афзоиши савдо ва тараққиёти иқтисодии минтақа таъин бахшад.

МАЪЛУМОТ ОИДИ КӢПРУК

Сохтумончӣ:	Корпуси муҳандисони артиши ИМА ва фирмаи Ризани де Эчер Удении Итолиё тарҳи кӯпрукро омода сохта сохтумони онро ба анҷом расонд.
Дарозӣ:	673 метр
Иқтидор:	1000 автомобил дар як рӯз
Масолах:	19100 метри мукааб бетон

Варақаҳои пӯлодини зангногири дар Аврупо истехсолшуда, ки дар Итолиё коркард шуда баъд ба Тоҷикистон оварда шудааст.

Намуди кӯпрук: Кӯпруки болорӣ аз пулоди мустаҳкам, ду қатор барои ҳаракати дусамтаи автомобил ва инчунин пайроҳа барои пиёдагардон/аробаҳо

Ёздаҳ тақягоҳ, дувоздаҳ равоқи пӯлодин ва ду ҷои васл

Кӯпрук чунон тарҳрезӣ шудааст, ки ба нигоҳубини техникӣ каме эҳтиёҷ дорад ё умуман эҳтиёҷе нест

Бехатарӣ: Тақягоҳҳо ба 22-24 метр чуқурии ҷинси материкӣ гузошта шудааст – 80 %-и бетони таркибии кӯпрук зери об гузошта шудааст

Кӯпрук барои мавзеи сейсмикии 5 (аз ҳам баланд) тарҳрезӣ шудааст

Қувваи корӣ: Зиёда аз 450 коргарони маҳаллии тоҷику афғон дар авҷи сохтумон

30-40 роҳбарон/муҳандисон аз Филиппин, Тайланд, Ҳиндустон, Русия, Аврупо, Америкаи Шимолӣ ва Африқо

МАРҲИЛАҲОИ ЛОИҲА

Июни 2005 – Президенти Тоҷикистон Емомали Раҳмон, Президенти Афғонистон Ҳамид Карзай ва собиқ сафири ИМА Ричард Ҳоугленд дар маросими гузоштани хишти аввали кӯпрук ва буридани лентай рамзӣ иштирок карданд.

27 январи 2006 – Якумин тақягоҳ гузошта шуд

26 августи 2007 – Маросими кушодашавии кӯпруки Панҷи Поён бо иштироки Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон, Президенти Афғонистон Ҳамид Карзай, Вазири савдои ИМА Карлос М. Гутерес, Сафири ИМА Виллям Вуд ва сафири ИМА Трейси Энн Чейкобсон.

ИНШООТҲО БАРОИ САНЦИШИ САРҲАДӢ ВА ГУМРУКӢ

Сохтумончиёни иншоотҳои сарҳадӣ Текнолоҷистс Инкорпарейтид буданд, ки дар шаҳри Кобул, Афғонистон ҷойгиранд.

ИМА иловатан 11 миллион долларро барои сохтумони иншоотҳои сарҳадию гумрукӣ барои санҷиши автомобилҳо/автобусҳо, иншоот барои азназаргузаронӣ/мушоҳидаи сканнерӣ (сканнерҳо бо шуоҳои гаммавӣ, сканнерҳо барои санҷиши шассӣ), иншоотҳои тижоратии гумрукӣ ва дигар иншоотҳои ҳарду тараф ҷудо намудааст.

Иттиҳоди Аврупо низ 12 миллион доллари ИМА барои сохтумони иншоотҳои сарҳадӣ ва иншоотҳои тижоратии гумрукӣ дар тарафи Афғонистон ҷудо намуд.

КӢМАКИ ШМА БА ТОҶИКИСТОН

Дар соли 2007 ИМА илова бар маблағи кӯпрӯк, кӯмаки худро ба Тоҷикистон ба маблағи зиёда аз 45 миллион доллар расонида истодааст. Ин маблағҳо ба бехатарӣ, рушди иқтисодӣ, озодихои демократии Тоҷикистон ва тандурустию маълумоти шаҳрвандони Тоҷикистон мусоидат мекунад. Аз соли 2003 то инҷониб ИМА ба Тоҷикистон ба маблағи 300 миллион доллар кӯмак расонидааст. Маълумоти иловагиро дар ин бора аз ин манбаъ дастрас кардан мумкин аст:
<http://tajikistan.usembassy.gov/>

МАЪЛУМОТНОМА

оиди нафъи иқтисодии потенциали аз кўпруки байни Тоҷикистону Афғонистон дар Панҷи Поён

“Ноташакулии системаи роҳҳои транзитӣ дар Осиёи Миёна монеаро барои савдо эҷод менамояд”. Ҳисоботи Бонки Рушди Осиё, 2006

“Замоне ин самт [ба Афғонистон тавассути Панҷи Поён] дар ҳақиқат ҳам бунёд мегардад ва он ба савдову иқтисодии Тоҷикистон таконе азиме мебахшад”. Бонки Умумиҷаҳонӣ, омӯзиши ташҳисии соҳаи савдои Тоҷикистон, 2005

Дар панҷ соли оянда савдо байни Афғонистону Тоҷикистон ду баробар ва савдо дар мавзёи Панҷи Поён чор маротиба хоҳад афзуд.

Дар соли 2006 25%-и савдои Тоҷикистону Афғонистон дар мавзёи гузаргоҳи Панҷи Поён ба вуқӯъ омад. Баъд аз кушодашавии кўпрук 50 %-и савдои Тоҷикистону Афғонистон дар Панҷи Поён ба вуқӯъ хоҳад омад.

- *Иқтисодии ҳозираи гузаргоҳи Панҷи Поён: 40 автомобили боркаш дар як рӯз*
- *Иқтисодии ояндаи кўпуруки Панҷи Поён: 1000 автомобил дар як рӯз*

Расман савдо дар гузаргоҳи Панҷи Поён дар соли 2006 (аз рӯи маълумоти Ҳукумати Тоҷикистон) ба 6 миллион доллари ИМА баробар шуд. Аз рӯи маълумоти ғайрирасмӣ он ба 30 миллион доллари ИМА баробар гардид.

	<u>Ҳаҷм</u>	<u>Вазни умумӣ</u>
Афғонистон ба Тоҷикистон	2.5 миллион доллар	1500 тонна
Тоҷикистон ба Афғонистон	3.5 миллион доллар	2400 тонна
Ҳамагӣ	6.0 миллион доллар	3900 тонна

Аз рӯи маълумоти расмӣ ҳаҷми умумии савдо байни Афғонистону Тоҷикистон дар соли 2006 ба 25 миллион доллари ИМА баробар гардид. Аз рӯи маълумоти ғайрирасмӣ бошад, ҳаҷми умумии савдо бо назардошти транзити бор аз давлатҳои сеюм эҳтимол ба 50 миллион доллари ИМА баробар шуда бошад.

Маҳсулоти содироти Тоҷикистон арзон гашта, маҳсулоти ҷаҳонӣ ба муштариёни тоҷик дастрас мегардад ва вобастагӣ аз роҳи оҳан кам мешавад

Дар соли 2006 87 %-и содироти Тоҷикистон берун аз ИДМ бароварда шуд. Кӯпуруки мазкур ба кӯпуруки Тирмизи Ўзбекистон алтернатива пешниҳод намуда имкон медиҳад то, ки Тоҷикистон ба бандари Карачии Покистон пайваст шавад ва борҳо аз Тирмиз ба Панҷи Поён равона гарданд. Кӯпрук арзиши маҳсулоти содироти Тоҷикистонро, ки ба давлатҳои берун аз ИДМ равона мешаванд, паст намуда имкон медиҳад, ки маҳсулоти Тоҷикистон дар бозори ҷаҳонӣ рақобатпазир гардад.

- Масалан, агар мо пахтаро ба воситаи роҳи оҳан ё автомобил тавассути Қазоқистону Русия ба шимол ба Рига, ё ба ғарб ба Гурҷистон, Туркия ё ба бандари Аабаси Эрон фиристонем, арзиши нақлиёти пахтаи тоҷик ба ҳисоби миёна ба ҳар як килограмм 0.18 доллари ИМА рост меояд. Соҳибкорони маҳаллӣ ҳисоб карданд, ки агар пахтаро бо роҳ ба ҷануб ба Карачи содир кунем, арзиши нақлиётӣ то ба 0.10 доллари ИМА паст хоҳад гардид.

Кӯпрук ба Тоҷикистон имкон медиҳад, то манбаҳои воридоти худро васеъ намояд – дар айни ҳол 66 %-и воридоти Тоҷикистон ба давлатҳои ИДМ рост меояд.

Дастрасии Тоҷикистон ба маҳсулотҳои зерин васеъ хоҳад гардид:

- Семент аз Покистон
- Доруворӣ аз Ҳиндустон
- Молҳои талаботи ҳаррӯза аз Хитой
- Семент, меваҳои ситрусӣ, сабзавот, атриёт, маҳсулоти нассочӣ аз Афғонистон

Маҳсулоти зерин ба Афғонистон дастрас хоҳад гардид:

- Гандум, рағғани растанӣ, нури, гилем, чӯбу тахта, сару либос, пойафзол, металлҳои сиёҳ, дастгоҳҳои механикӣ, дастгоҳҳои барқӣ (трансфарматорҳо, тасбитгарҳо) ва автомобилҳо аз Тоҷикистон, Русия ва Қазоқистон.